

פרשת זקת התש"ע"ט

adk1010@gmail.com

הרב ארי דוד קאהן

1. במדבר פרק כ,

(א) ויבאו בני־ישראל כַּל־הַעֲדָה מִדְּבַר־צֹן בְּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וַיֵּשֶׁב הָעָם בְּקִדְשׁ וַתִּמַּת שָׁם מֵרִים וַתִּקְבַּר שָׁם: (ב) וְלֹא־הָיָה מַיִם לַעֲדָה וַיִּקְהָלוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן: (ג) וַיִּרְבּוּ הָעָם עִם־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר וְלֹו גִּנְעֵנוּ בַּגֹּעַז אַחֲזִינוּ לִפְנֵי ה': (ד) וְלָמָּה הִבַּאתֶם אֶת־הַקְּהָל הַזֶּה אֶל־הַמִּדְבָּר הַזֶּה לָמוֹת שָׁם אֲנַחְנוּ וּבְעֵירָנוּ: (ה) וְלָמָּה הֶעֱלִיתֶנּוּ מִמִּצְרַיִם לְהַבְיִיא אֹתָנוּ אֶל־הַמַּקּוֹם הַרְעֵה הַזֶּה לֵאמֹר מְקוֹם זָרַע וַתֵּאֱבָה וּגְפֹן וּרְמֹון וַיִּמַּיִם אֵין לַשָּׂדֵה: (ו) וַיִּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִפְּנֵי הַקְּהָל אֶל־פְּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיִּרְאוּ כְבוֹד־ה' אֲלֵיהֶם: פ (ז) וַיְדַבֵּר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ח) קַח אֶת־הַמַּטֵּה וְהַקְּהָל אֶת־הָעֲדָה אֶתְּהָ וְאַהֲרֹן אַחִיךָ וְדַבַּרְתֶּם אֶל־הַסֵּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מִיָּמִיו וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם מִן־הַסֵּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת־הָעֲדָה וְאֶת־בְּעֵירָם: (ט) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַמַּטֵּה מִלִּפְנֵי ה' כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ: (י) וַיִּקְהָלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת־הַקְּהָל אֶל־פְּנֵי הַסֵּלַע וַיֹּאמְרוּ לָהֶם שְׂמַעוּ־נָא הַמַּיִים הַמֵּי־הַסֵּלַע הַזֶּה נּוֹצֵיא לָכֶם מַיִם: (יא) וַיִּרְם מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ וַיִּךְ אֶת־הַסֵּלַע בַּמַּטֵּהוּ פַעַמִּים וַיִּצְאוּ מַיִם רַבִּים וַתִּשְׁתַּף הָעֲדָה וּבְעֵירָם: ס (יב) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה וְאַל־אֲהַרְץ יַעַז וְלֹא־הֵאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְכֹן לֹא תִבְיֵאוּ אֶת־הַקְּהָל הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַתִּי לָהֶם: (יג) הִמָּה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר־רָבּוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־ה' וַיִּקְדַּשׁ בָּם: ס

2. במדבר פרק יז, כא-כו

(כא) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנוּ אֲלֵיהֶם כָּל־נְשֵׂאֵיהֶם מַטֵּה לְנִשְׂיָא אֶחָד מַטֵּה לְנִשְׂיָא אֶחָד לְבֵית אֲבֹתָם שְׁנַיִם עָשָׂר מַטֹּת וּמַטֵּה אַהֲרֹן בְּתוֹךְ מַטֹּתָם: (כב) וַיִּנַּח מֹשֶׁה אֶת־הַמַּטֵּה לִפְנֵי ה' בְּאֹהֶל הָעֲדָת: (כג) וַיְהִי מִמְחֶרֶת וַיָּבֵא מֹשֶׁה אֶל־אֹהֶל הָעֲדוּת וְהִגִּיה פָּרַח מַטֵּה־אַהֲרֹן לְבֵית לֵוִי וַיִּצָא פָּרַח וַיִּצָּץ צִיץ וַיִּגְמַל שְׂקָדִים: (כד) וַיִּצָא מֹשֶׁה אֶת־כָּל־הַמַּטֵּה מִלִּפְנֵי ה' אֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ וַיִּקְחוּ אִישׁ מַטֵּהוּ: ס (כה) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה הֲשֵׁב אֶת־מַטֵּה אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֲדוּת לְמִשְׁמַרְתָּ לְאוֹת לְבְנֵי־מִרְי וְתִכַּל תְּלוּנְתָם מַעֲלֵי וְלֹא יִמָּתוּ: (כו) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֹתוֹ כֹּן עָשָׂה: ס

3. דברים פרק ג, כג-כו

(כג) וְאַתְּסַבֵּן אֲלֵיהֶ' בַּעַת הַהוּא לֵאמֹר: (כד) אֲדַגֵּי ה' אֵתְּה הַחֲלוּת לְהַרְאוֹת אֶת־עַבְדְּךָ אֶת־גְּדֻלָּתְךָ וְאַתְּ־יָדֶךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי־אֵל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה כַּמַּעֲשִׂיךָ וְכַגְבוּרְתְּךָ: (כה) אֶעֱבְרָה־נָא וְאֶרְאֶה אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הַהַר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנוּ: (כו) וַיִּתְּעַבֵּר ה' בִּלְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֲלַי וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי רַב־לָךְ אֶל־תּוֹסֵף דַּבֵּר אֲלַי עוֹד בַּדְּבָר הַזֶּה:

4. דברים רבה (וילנא) פרשת ואתחנן פרשה ב:ח

ה' אֵלֵהִים אֵתְּה הַחֲלוּת, אָמַר לִפְנֵי רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם לָמָּה אֵינִי נִכְנָס לָאָרֶץ, מִפְּנֵי שְׂאֵמְרָתִי (במדבר כ, י): שְׂמַעוּ נָא הַמַּיִם, אֵתְּה הוּא שְׂאֵמְרָתְךָ תַּחֲלָה (במדבר יז, כה): לְמִשְׁמַרְתָּ לְאוֹת לְבְנֵי מִרְי. דָּבָר אַחַר, אֵתְּה הַחֲלוּת, אָמַר רַבִּי רֵאשׁוֹן אָמַר מֹשֶׁה לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לָמָּה אֵתְּ עוֹשֶׂה לִי כֹה, אֵתְּה הַתַּחֲלָת לְבוֹא אֶצְלֵי, מַנִּין, שְׂנֵאָמַר (שמות ג, ב): וַיִּרְא מִלֶּאפֶּי ה' אֲלֵיו בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה, אָמַר לוֹ מִשְׁגַּדְלָת אוֹתִי אֵתְּה מוֹרִידֵנִי מִגְּדֻלָּתִי, אָמַר לוֹ - הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִרִי גִשְׁבַּעַתִּי, אָמַר לִפְנֵי רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם - אֵתְּה הַחֲלוּת, כְּשִׁבְקִשְׁתָּ לֹא חֲלַלְתָּ הַשְּׂבוּעָה, לֹא גִשְׁבַּעַתָּ שְׂאֵתְּה מְכַלָּה אֵת בְּנֵיךָ בַּעֲגָל וְחִזְרַתְךָ כֹּה, שְׂנֵאָמַר (שמות לב, יד): וַיִּנָּחֶם ה'. דָּבָר אַחַר, אָמַר רַבִּי לֹו אָמַר לִפְנֵי רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם עַצְמוֹתַי שֶׁל יוֹסֵף נִכְנָסוּ לָאָרֶץ, וְאַנִּי אֵינִי נִכְנָס לָאָרֶץ. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִי שֶׁהוֹדָה בְּאָרְצוֹ נִקְבַּר בְּאָרְצוֹ וּמִי שֶׁלֹא הוֹדָה בְּאָרְצוֹ אֵינוֹ נִקְבַּר בְּאָרְצוֹ, יוֹסֵף הוֹדָה בְּאָרְצוֹ, מַנִּין, גְּבַרְתּוֹ אוֹמְרָת (בראשית לט, יד): רֵאוּ הִבִּיא לָנוּ אִישׁ עֲבָרִי וְגו' וְלֹא כִפַּר, אֵלָּא (בראשית מ, טו): גִּנְבַּת גִּנְבַּתִּי מֵאָרֶץ הָעֲבָרִים, נִקְבַּר בְּאָרְצוֹ, מַנִּין, שְׂנֵאָמַר (יהושע כד, לב): וְאַתְּ עַצְמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר הֶעֱלִו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קָבְרוּ בְּשִׁכְמֶם, אֵתְּה שְׂלֵא הוֹדִיתָ בְּאָרְצְךָ אֵין אֵתְּה נִקְבַּר בְּאָרְצְךָ, כִּיצַד בְּנוֹת יִתְרוֹ אוֹמְרוֹת (שמות ב, יט): אִישׁ מִצְרַיִ הֶצִּילָנוּ מִיַּד הָרַעִים, וְהוּא שׁוֹמַע וְשׁוֹתֵק, לִפְיֶכָךְ לֹא נִקְבַּר בְּאָרְצוֹ.

5. דברים רבה (ליברמן) פרשת ואתחנן

מהו אתה החילות +דברים ג' כ"ד+, א"ל רבון העולמי, מפני שאמרתי להם שמעו נא המורים +במדבר כ' י'+ גזרת עלי שלא אכנס לארץ, אתה החילות, את שרי כדין, את קרי להון למשמרת לאות לבני מרי +במדבר י"ז כ"ה+, לכך אמרתי שמעו נא המורים.

6. מדרש תנאים לדברים פרק ג

ד"א אתה החלות אמר משה רבון העולמים מפני שאמרתי להן (במדב' כ' י') שמעו נא המורים גזרת עלי שלא אכנס לארץ אתה החלות את שרית קרית להון כדין (שם י"ז כ"ה) למשמרת לבני מרי:

7. רשב"ם במדבר פרק כ"י

ויאמר להם שמעו נא המורים - כמו שהמטה הזה שיש בו שקדים מוכיח שהוא למשמרת לאות לבני מרי:

8. חזקוני במדבר פרק כ: ח

קח את המטה זה המטה של אהרן דהא כתיב כאן ויקח משה את המטה מלפני ה' וזהו מקלו של אהרן כדכתיב בפרשת קרח השב את מטה אהרן לפני העדות למשמרת לאות לבני מרי, ועוד דמקלו של אהרן היה אות לבני מרי והיינו דאמר משה שמעו נא המורים וכבר טעה משה שאמר לו הקדוש ברוך הוא קח את המטה סבר משה להכות בסלע והקב"ה לא אמר קח את המטה אלא לפי שלא היה לאות לבני מרי.

9. שפתי כהן במדבר פרשת חקת

Rav Mordechai HaKohen lived at the turn of the 17th century. He was a student of Rav Yosef Karo [כ, ז] וידבר ה' אל משה וגו' קח את המטה. לא אמר מטך, אלא המטה בה' הידיעה יש מי שפירש שזה המטה הוא מטה של אהרן, והוא לאות לבני מרי, לזה אמר שמעו נא המורים, זהו ויקח משה את המטה מלפני ה', כמו שכתוב בפרשת קרח (במדבר י"ז, כ"ב) וינח משה את המטות לפני ה', והכוונה היא לומר שכמו שזה היה עץ יבש והפריח ועדיין הוא עומד בלחותו ובפרחו, כן יש כח להוציא מים מצור החלמיש, לא להכות בו הסלע, ומשה שהכה בו הסלע, רצה לומר שהם ראויים להכאה אחר שהטריחו קונם להוציא מדבר שלא כטבעו, כמו מעשה של בנו דרבי יוסי דמן יוקרת (תענית כ"ד א) שאמר לתאנה להוציא פרי שלא בזמנו ונענש, והקב"ה חשבו למשה לחטא, כי אדרבה בזה תוכר גבורת הבורא ונפלאותיו בשינוי טבעו של עולם, ולזה אמר יען לא האמתם, לא אמר אמנתם אלא האמתם להכניס בלבן של ישראל שיש בו יכולת לשנות הטבע בלי שום טורח, וכל ענין יציאת מצרים והמכות והוליתם בתהומות כמדבר והליכתם במדבר ארבעים שנה ולא חסרו דבר, הכל היה בשינוי טבעו של עולם בלי טורח, והכנסתן לארץ ולהרוג שלושים ואחד מלכים, הכל היה שלא על דרך הטבע, לכן לא תביאו את הקהל הזה וגו':

10. במדבר פרק טז, א-ג

(א) ויקח קרח בן-יצהר בן-קנה בן-לגי ודתן ואבירם בני אליאב ואון בן-פלתי בני ראובן: (ב) ויקמו לפני משה ובני ישראל חמשים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה קראי מועד אנשי-שם: (ג) ויקהלו על-משה ועל-אהרן ויאמרו אלהם רב-לכם פי כלהעדה כלם קדושים וכתובם ה' ומדוע תתנשאו על-קהל ה':

11. במדבר רבה (וילנא) פרשת קרח פרשה יח סימן ג

ויקח קרח, מה פתיב למעלה מן הענין (במדבר טו, לח): ועשו להם ציצת, קפיץ קרח ואמר למשה טלית שפלה תכלת מהו שמהא פטורה מן הציצית, אמר לו חייבת בציצית. אמר לו קרח טלית שפלה תכלת אין פוטרת עצמה, אך בעה חוטין פטורות אותה. בית מלא ספרים מהו שיהא פטור מן המזוזה, אמר לו חייב במזוזה, אמר לו, כל התורה כלה מאתים ושבעים וחמש פרשיות אינה פוטרת את הבית, פרשה אחת שבמזוזה פוטרת את הבית, אמר לו דברים אלו לא נצטוו עליהן, ומלבד אתה בודאן, הדא הוא דכתיב: ויקח קרח, אין ויקח אלא לשון פליגא, שילבו לקחו.

12. במדבר פרק יט, א-כא

(א) וינדבר ה' אל-משה ואל-אהרן לאמר: (ב) זאת חקת התורה אשר-צוה ה' לאמר דברו אל-בני ישראל ויקחו אליה פרה אדמה תמימה אשר אין-בה מום אשר לא-עלה עליה על: (ג) ונתתם אותה אל-אלעזר הפקדן והוציא אתה אל-מחויץ למחנה ושתט אתה לפניו: (ד) ולקח אלעזר הפקדן מדמה באצבעו והזה אל-נכח פני אהל-מועד מדמה שבע פעמים: (ה) ושבר את-הפרה לעיניו את-ערה ואת-בשרה ואת-דמה על-פרשה ישרף: (ו) ולקח הכלו עץ ארז ואזוב ושני תולעת והשליך אל-תוך שרפת הפרה: (ז) וכבס בגדיו הכלו ורחץ בשרו במים ואחר יבא אליהמתנה וטמא הפקדן עדי-הערב: (ח) והשרף אתה יכבס בגדיו במים ורחץ בשרו במים וטמא עדי-הערב: (ט) ואסרו איש טהור את אפר הפרה והגיס מחויץ למחנה במקום טהור והיתה לעדת בני-ישראל למשמרת למי נדה חטאת הוא: (י) וכבס האסף את-אפר הפרה את-בגדיו וטמא עדי-הערב והיתה לבני ישראל ולגור הגר בתוכם לתקת עולם: (יא) הנגע במת לכל-גופש אדם וטמא שבעת ימים: ... (יג) כל-הנגע במת בגופש האדם אשר-ימות ולא יתחטא את-משפחו ה' טמא ונכרתה הגופש שהוא מישראל כי מי נדה לא-זרק עליו טמא יהיה עוד טמאתו בו: (יד) זאת התורה אדם פיימות באהל פליהבא אל-האהל וכל-אשר באהל יטמא שבעת ימים: ... (טז) וכל אשר-יגע על-פני השדה בחלל-חרב או במת או בעצם אדם או בקבר יטמא שבעת ימים: (יז) ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל-קלי: (יח) ולקח אזוב וטבל במים איש טהור והזה על-האהל ועל-כל-הכלים ועל-הנפשות אשר היו-שם ועל-הנגע בעצם או בחלל או במת או בקבר: (יט) והזה הטהר על-הטמא ביום השלישי וביום השביעי וחסאו ביום השביעי וכבס בגדיו ורחץ במים וטהר בערב: (כ) ואיש אשר-טמא ולא יתחטא ונכרתה הגופש שהוא מתוך הקהל כי את-מקדש ה' טמא מי נדה לא-זרק עליו טמא הוא: (כא) והיתה להם לתקת עולם ומוזה מיי-הנדה יכבס בגדיו והנגעל במי הנדה יטמא עדי-הערב:

13. במדבר רבה (וילנא) פרשת חקת פרשה יט סימן א

(א) זאת חקת (במדבר יט, ב), זה שאמר הפתוב (איוב יד, ד): מי יתן טהור מטמא לא אחד, כגון אברהם מפתח, חזקיה מאחז, יאשיה מאמון, מרדכי משמע, ישראל מעובדי כוכבים, העולם הבא מעולם הזה. מי עשה כן, מי צוה כן, מי גזר כן, לא יחידו של עולם, תמן תנינו, בהרת כגריס באדם, טמא. פרחת בכלו, טהור. מי עשה כן, מי צוה כן, מי גזר כן, לא יחידו של עולם. תמן תנינו האשה שמת ולדה במעיה והושיטה החיה את ידה ונגעה בו, החיה טמאה טמאת שבעה והאשה טהורה עד שיצא הנולד. המת בבית הבית טהור, יצא מתוכו הרי הוא טמא, מי עשה כן, מי צוה כן, מי גזר כן, לא יחידו של עולם. תמן תנינו העוסקין בפרה מתחלה ועד סוף מטמאין בגדים, היא גופה מטהרת בגדים. אמר הקדוש ברוך הוא, חקה חקתי גזרה גזרתי, אי אתה רשאי לעבר על גזרתי. ג זאת חקת התורה וגו', רבי יצחק פתח (קהלת ז, כג): כל זה נסיתי בחכמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, כתיב (מלכים א ה, ט): ויתן אלהים חכמה לשלמה, ... אמר שלמה על כל אלה עמדותי ופרשה של פרה אדמה חקתי ושאלתי ופשפשתי (קהלת ז, כג): אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני.

(ה) רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי אמר, ארבעה דברים יצר הרע משיב עליהן, דכתיב בהן חקה, אשת אה, וכלאים, ושעיר המשתלט, ופרה אדמה. אשת אה, דכתיב (ויקרא יח, טז): ערנות אשת אחיה וגו', וכלא בנים (דברים כה, ה): יבמה יבא עליה. וכתוב בערנות אשת אח (ויקרא כ, כב): ושמרתם את כל חקתי. וכלאים (דברים כב, יא): לא תלבש שעטנן, וסדין בציצית מתר, וכתוב ביה חקה (ויקרא יט, יט): את חקתי תשמרו. שעיר המשתלט, דכתיב (ויקרא טז, כו): והמשלח את השעיר לעזאזל יכבס בגדיו, והוא עצמו מכפר על האחרים, וכתוב ביה (ויקרא טז, טז): והיתה זאת לכם לחקת עולם. פרה מנין, דתנו כל העוסקין בפרה מתחלה ועד סוף מטמאין בגדים, והיא גופה מטהרת בגדים, וכתוב בה חקה, זאת חקת התורה.

(ו) ויקחו אליה פרה אדמה. אמר רבי יוסי ברבי חנינא, אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה לה אני מגלה טעם פרה, אבל לאחר, חקה. דאמר רב הונא כתיב (תהלים עה, ג): כי אקח מועד אני מישרים

אָשְׁפֹט, וּכְתִיב (זכריה יד, ו): וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא לֹא יִהְיֶה אֹר וְקָרוֹת וְקַפְאוֹן, יִקְפְּאוּן כְּתִיב, דְּבָרִים הַמְּכַסִּין מִכֶּם בְּעוֹלָם הַזֶּה עֲתִידִין לִהְיוֹת צוֹפִים לְעוֹלָם הַבָּא, כְּהַדִּין סְמִיָּא דְצָפִי, דְכְתִיב (ישעיה מב, טז): וְהוֹלַכְתִּי עֲוֹרִים בְּדֶרֶךְ לֹא יָדְעוּ. וּכְתִיב (ישעיה מב, טז): אֵלֶּה הַדְּבָרִים עֲשִׂיתֶם וְלֹא עֲזַבְתֶּם, אֲעֲשֶׂה אִין כְּתִיב כָּאֵן אֵלֹא עֲשִׂיתֶם, שְׂכָבְר עֲשִׂיתִי לְרַבֵּי עֲקִיבָא וְחֻבְרִיו דְּבָרִים שְׁלֹא נִגְלוּ לְמִשְׁה נִגְלוּ לְרַבֵּי עֲקִיבָא וְחֻבְרִיו. (איוב כח, י): וְכָל יָקָר רָאֵתָה עֵינֶיךָ, זֶה רַבֵּי עֲקִיבָא וְחֻבְרִיו. אָמַר רַבֵּי יוֹסִי בְּרַבֵּי חֲנִינְיָא רְמַז שְׁפָל הַפְּרוֹת בְּטוֹלוֹת וְשִׁלְיָה קְיָמַת.

14. תורת המנחה פרשת ואתחנן / דרשה סז עמוד 598

Rabbi Jacob ben Rabbi Chananel Skili, a student of the Rashba and a prominent Torah scholar, lived in Spain in the 14th century.

למה לא זכה משה רבינו לכנס לא"י ולבנות בית המקדש - אמר לפניו ולמה אתה קונס עלי מיתה, אם מפני שקראתי לבניך שמעו נא המורים, גם אתה קראת אותם בני מרי, דכת' (במדבר יז כה) למשמרת לאות לבני מרי, א"כ אתה החלות להראות את עבדיך את גדלך. והיה מרע"ה הולך ומתוכח כאדם שמתוכח עם חברו עד שאמר לו הקדוש ברוך הוא כלום אתה מבקש להכנס לארץ אלא שתבנה בית המקדש, אם אתה בונה אותו לא אחריבנו לעולם, אמר לפניו ולאו יאות הוא, א"ל וכשישראל חוטאים לפני יחר אפי בהם ואכלם, ואם יבנה על ידי אחר ויחר אפי אז אשפוך את חמתי על העצים ועל האבנים, ואכלה ביתי ולא אכלה בני, ניחא לך שתכנס לארץ ואכלה את ישראל, אם ניחא לך הכנס ואם לאו עלה ומות בהר, והיינו עמוד⁵⁹⁹ דכת' ויתעבר ה' בי למענכם, למענכם ולא למעני, כדי שלא לכלות אתכם בשעה שתחטאו.

הא למדת שאע"פ שנקנסה עליו מיתה במי מריבת קדש היה מבטלה אלמלא שרחם על ישראל. וכל זה למה מפני שהשיג תכלית השלימות והדביק מחשבתו ביוצר הכל, שכל המשיג זאת ההשגה ישיג מרזי עולם ומסתרי תעלומות מה שלא ישיגו מלאכי השרת.

והמשיג לזאת המעלה הנכבדת, ישמר לו וישמור נפשו מאד פן יהרוס אל ה' לראות, ויגמור בדעתו וישיב אל לבו שכל מה שהשיג אינו אלא אחד ומיוחד, ואם השיג לכוחות פועלים בשמים ובארץ הכל מאתו יתברך וכי הוא הנותן לך כח לעשות חיל ואין עוד מלבדו. וזהו שאמר מרע"ה לישאל אחר שהודיעם את כל אלה, וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. וכשם שבאותו המעמד הנכבד והנורא השיגו לאותה מעלה הנפלאה שלא היה כמוה מעולם, כך הבטיחנו להשיג אותה ההשגה והידיעה לימות המשיח דכת' (ישעיה מ ה) ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר, וכת' (ירמיה לא לג) כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם. אמן וכן יהי רצון:

15. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ו עמוד א

אמר רבי אבין בר רב אדא, אמר רבי יצחק: מנין שהקדוש ברוך הוא מניח תפלין? שניאמר: (ישעיהו ס"ב:ח) "נִשְׁבַּע ה' בְּיָמֵינוּ וּבְזֵרוּעַ עֲזוֹ", וְאִין 'יָמֵינוּ' אֵלֶּה תוֹרָה, שְׁנֵאמַר: (דברים לג) "מִיָּמֵינוּ אֵשׁ דָּת לְמוֹ". וְאִין 'עֲזוֹ' אֵלֶּה תְּפִלִּין, שְׁנֵאמַר: (תהילים כ"ט:י"א) "ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן". וּמִנֵּין שְׁהַתְּפִלִּין עֹז הֵם לְיִשְׂרָאֵל? דְּכְתִיב: (דברים כ"ח:י"ג) "וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם ה' נִקְרָא עֲלֶיךָ וְנִרְאוּ מִמֶּךָ". וְתַנְיָא, רַבֵּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל אוֹמַר: אֵלֹו תְּפִלִּין שְׁבַרְאֵשׁ. אָמַר לִיה רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק לְרַב חִיָּא בַּר אֲבִין: הַנִּי תְּפִלִּין דְּמֵאֲרֵי עֲלָמָא, מַה כְּתִיב בְּהוּ? אָמַר לִיה: (דברי הימים א י"ז:כ"א) "וּמִי כְּעַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד". וּמִי מִשְׁתַּבַּח קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשִׁבְחָהּ דְּיִשְׂרָאֵל? אִין! דְּכְתִיב: (דברים כ"ו:י"ח) "אֵת ה' הָאֱמַרְתָּ הַיּוֹם, נַה' הָאֱמַרְךָ הַיּוֹם". אָמַר לְהֵם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל: אַתֶּם עֲשִׂיתוּנִי חֲטִיבָה אַחַת בְּעוֹלָם, וְאֲנִי אֲעֲשֶׂה אֶתְכֶם חֲטִיבָה אַחַת בְּעוֹלָם. אַתֶּם עֲשִׂיתוּנִי חֲטִיבָה אַחַת בְּעוֹלָם, דְּכְתִיב: (שם ו) "שָׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד". וְאֲנִי אֲעֲשֶׂה אֶתְכֶם חֲטִיבָה אַחַת בְּעוֹלָם, דְּכְתִיב: "וּמִי כְּעַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאָרֶץ".